

Van Breda Deep Dive Energietransitie

 Bank
VanBreda

A photograph of a wind farm with several white wind turbines against a clear blue sky. In the foreground, there are solar panels. A white diagonal line runs across the image from the bottom left towards the top right.

**U VERDIENT
MEER**
energie-inspiratie.

Inhoud

- 5** 10 opvallende conclusies uit onze bevraging
- 6** Klimaatverandering is voor ondernemers en vrije beroepen de grootste maatschappelijke uitdaging
- 9** 2/3 ondernemers en vrije beroepen ziet de realisatie van de energietransitie als een haalbare kaart
- 11** Een strategie bepalen om CO₂-uitstoot te verminderen
- 13** Waarom zetten ondernemers en vrije beroepen in op energietransitie?
- 14** Ondernemers en vrije beroepen kijken vooral naar de overheid voor financiële ondersteuning
- 17** De eerste stappen naar energietransitie

U verdient meer inzicht

Van Breda Deep Dive

Van Breda Deep Dive® is een marktonderzoek bij ondernemers en vrije beroepen rond diverse thema's. De onderzoeken zijn steeds in opdracht van Bank Van Breda. We ondervragen klanten om zo een helder beeld te krijgen op hoe het thema leeft bij onze doelgroep. De onderzoeken zijn zowel kwalitatief als kwantitatief.

We onderzochten het thema 'Energie-efficiëntie' bij ondernemers en vrije beroepen. De opmerkelijkste resultaten vindt u terug in deze whitepaper.

Energietransitie is
geen optie meer
maar een must.

Dat beseffen ook
onze ondernemers
en vrije beroepen.

Ook bedrijven en organisaties kunnen er niet meer omheen: de transitie naar een energiesysteem dat steunt op hernieuwbare en koolstofarme energiebronnen. Wie vandaag als bedrijf of organisatie niet inzet op deze transitie, kan heel wat opportuniteiten mislopen. Vandaag investeren om morgen nog relevant te blijven, daar gaat het om. Maar daar komt wel wat bij kijken.

Dat bleek ook uit onze recente bevraging. De energietransitie brengt heel wat uitdagingen met zich mee. Welke invloed heeft dit op onze ondernemers en vrije beroepen? Hoe ver staan ze al op vlak van energietransitie? Wat zijn hun bezorgdheden? Met welke valkuilen worden ze geconfronteerd? We vroegen het hen zelf.

Resultaat? Verhelderende antwoorden die zowel bij de ondernemers als bij de vrije beroepen in dezelfde lijn liggen. Minimale verschillen dus die we bijgevolg niet benadrukken in deze whitepaper.

Samen met Hans Bruyninckx, voormalig directeur van het Europees milieuagentschap, en Low Impact Man Steven Vromman, bekend van het gelijknamig programma op Canvas, bekeken we de resultaten van deze bevraging. We legden hen de opvallendste conclusies voor.

We wensen u alvast veel leesplezier. Laat u inspireren!

10 opvallende conclusies uit onze bevraging

- Ondernemers en vrije beroepen zien de klimaatverandering als de **belangrijkste uitdaging** waar we als maatschappij voor staan, maar zien de stijgende inflatie en het tekort op de arbeidsmarkt als grotere uitdagingen voor henzelf.
- **58%** van de ondernemers en vrije beroepen is ervan overtuigd dat we zo snel mogelijk actie moeten ondernemen op vlak van energietransitie.
- **2 op 3** ondernemers en vrije beroepen zijn nu al bezig met het verduurzamen van de onderneming, het kantoor of de praktijk. Ze doen dit vooral door energie te besparen, afval te minimaliseren en voor duurzame mobiliteitsoplossingen of energie te opteren.
- **67%** is ervan overtuigd dat ze als ondernemer of vrij beroep in de energietransitie zullen slagen.
- **1 op 3** ondernemers en vrije beroepen berekende al de CO₂-uitstoot van de onderneming, het kantoor of de praktijk, of is dit van plan. Dit cijfer ligt hoger bij ondernemers (34%) dan bij vrije beroepen (22%).
- **60%** berekende nog nooit de CO₂-uitstoot van de onderneming, het kantoor of de praktijk, en is dit ook nog niet van plan.
- Ongeveer **1 op 10** ondernemers (12%) en vrije beroepen (10%) werkt reeds klimaatnegatief of -neutraal.
- **6 op 10** ondernemers en vrije beroepen heeft nog geen duidelijk zicht op de doelstellingen die ze rond energietransitie willen bereiken.
- Om in te zetten op energietransitie kijken ondernemers en vrije beroepen vooral naar **subsidies** of een andere vorm van financiële ondersteuning.
- Er is een grote ontevredenheid bij ondernemers en vrije beroepen over de **huidige beleidsmatige ondersteuning** inzake energietransitie.

Hans Bruyninckx, voormalig directeur van Europees Milieuagentschap:

“Zie de grote duurzaamheids-transitie niet als een kost, maar als een investering in de competitiviteit van je bedrijf op lange termijn.”

Steven Vromman, Low Impact Man (programma op Canvas)

“Alles zal grondig veranderen, of we dat nu leuk vinden of niet. Zowel in de natuur als in de bedrijfswereld overleven zij die zich het beste kunnen aanpassen.”

Klimaatverandering is voor ondernemers en vrije beroepen de grootste maatschappelijke uitdaging.

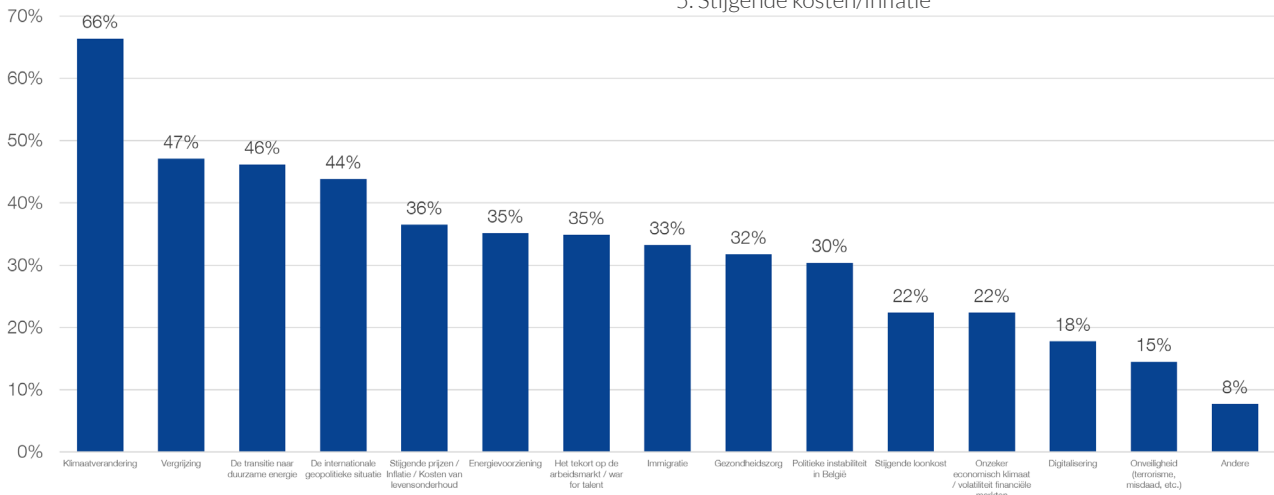
Stijgende prijzen/kosten en het tekort op de arbeidsmarkt zijn voor ondernemers en vrije beroepen de grootste persoonlijke uitdagingen.

Grootste maatschappelijke uitdagingen

Het percentage geeft de proportie aan waarin ondernemers en vrije beroepen dit als een uitdaging zien waar we vandaag als maatschappij voor staan.

Top 5 uitdagingen als maatschappij

1. De klimaatverandering
2. De vergrijzing
3. Transitie naar duurzame energie
4. De geopolitieke situatie
5. Stijgende kosten/inflatie

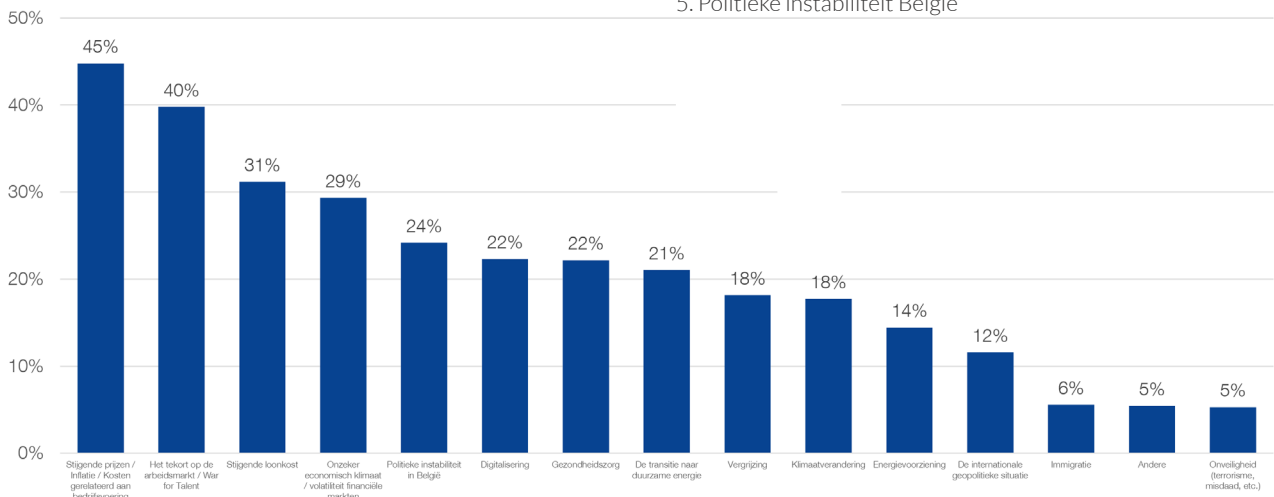
V1. Wat zijn volgens u de grootste uitdagingen waar onze maatschappij vandaag voor staat? Vink alle relevante antwoorden aan. (N=737)

Grootste persoonlijke uitdagingen

Het percentage geeft de proportie aan waarin ondernemers en vrije beroepen dit als een uitdaging zien waar ze zelf als ondernemer of vrij beroep voor staan.

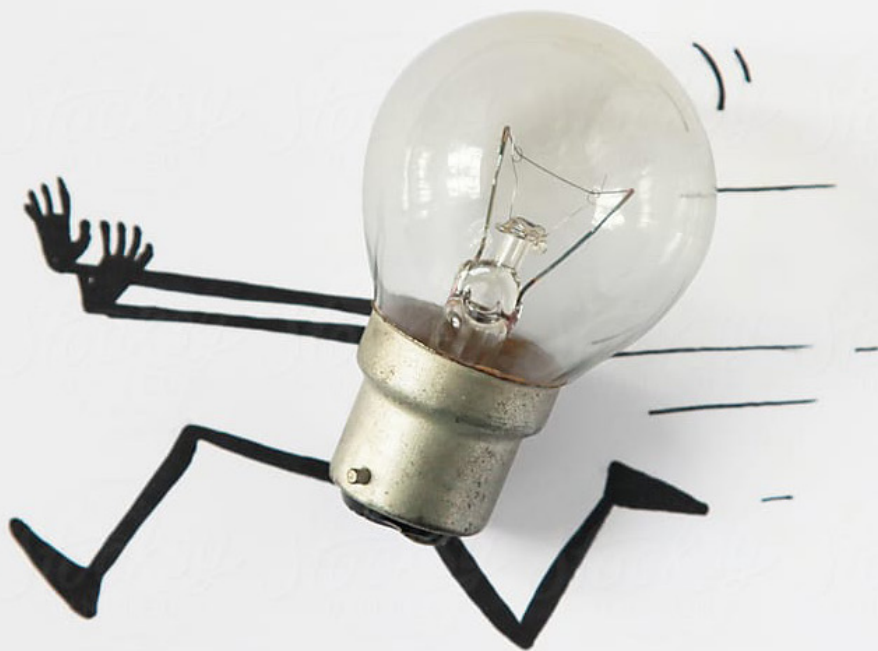
Top 5 uitdagingen als ondernemer/vrij beroep

1. Stijgende kosten/inflatie
2. Tekort op de arbeidsmarkt
3. Stijgende loonkost
4. Onzeker economisch klimaat
5. Politieke instabiliteit België

V2. Wat zijn volgens u de grootste uitdagingen waar uzelf als ondernemer of vrij beroep vandaag voor staat? Vink alle relevante antwoorden aan. (N=699)

Conclusie: Er is een duidelijke kloof tussen wat ondernemers en vrije beroepen als de grootste maatschappelijke uitdaging (lange termijn) zien én hun persoonlijke uitdagingen als ondernemer of vrij beroep die een directe impact hebben op de bestaanszekerheid van hun onderneming of praktijk.

Bank Van Breda: 'Ondernemers en vrije beroepen zijn vastberaden: de klimaatverandering staat met voorsprong op één als grootste uitdaging voor de maatschappij. Vergrijzing, transitie naar duurzame energie en de internationale geopolitieke situatie krijgen eveneens een plekje op deze maatschappelijke prioriteitenlijst.

Ook al voelen ze deze urgentie goed aan, toch focussen ze zich persoonlijk als ondernemer of vrije beroep op andere uitdagingen. Stijgende prijzen/kosten en het tekort op de arbeidsmarkt zijn de grootste uitdagingen waarmee ze in hun dagelijks doen en laten geconfronteerd worden.'

Steven Vromman: 'Het is normaal dat ook ondernemers en vrije beroepen vooral aandacht hebben voor de uitdagingen op korte termijn (inflatie, arbeidstekorten...). Maar een aanpak die zich enkel focust op deze problemen zal sowieso tekort schieten op langere termijn. Daarom is het aangewezen om een strategie op te stellen met aandacht voor de uitdagingen op korte én op lange termijn.

Als we het dan toch even over de klimaatverstoring hebben... We zagen ook de voorbije zomer dat dit geen probleem voor de toekomst is, maar een probleem van vandaag.'

Saskia Gabriël – architect

‘De energieprestaties optimaliseren is voor elk bedrijf meer dan ooit essentieel.’

Saskia Gabriël: ‘Naast het feit dat het verkleinen van de CO₂-voetafdruk een maatschappelijke verantwoordelijkheid is, zijn de energiekosten voor bedrijfsleiders vandaag behoorlijk hoog. De energieprestaties optimaliseren is voor elk bedrijf meer dan ooit essentieel. Ook als bedrijf kan je dus maar beter weten waar je op vlak van energieprestatie aan toe bent en wat de impact is van bepaalde investeringen.’

De energieprestatie van uw bedrijf, kantoor of praktijk?

Saskia is als architect verbonden aan ImmoPass, een start-up die zich specialiseert in de technische controle van vastgoed. ImmoPass voert energetische audits uit of een analyse van de energieprestatie van een gebouw. Daarna volgt advies met als doel de energierekening te verlagen en op langere termijn over energie-efficiënt vastgoed te beschikken.

IMMOQPASS

<https://www.bankvanbreda.be/immopass>

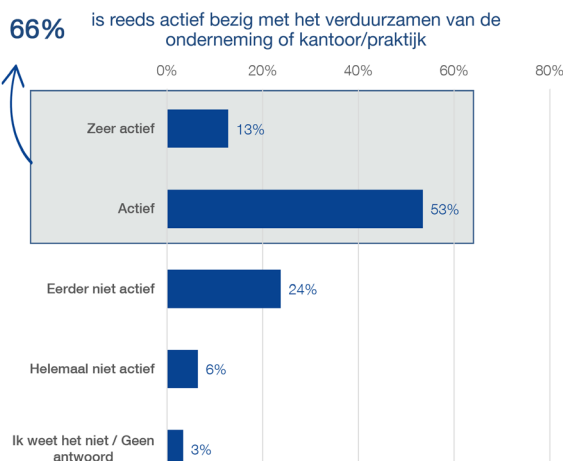
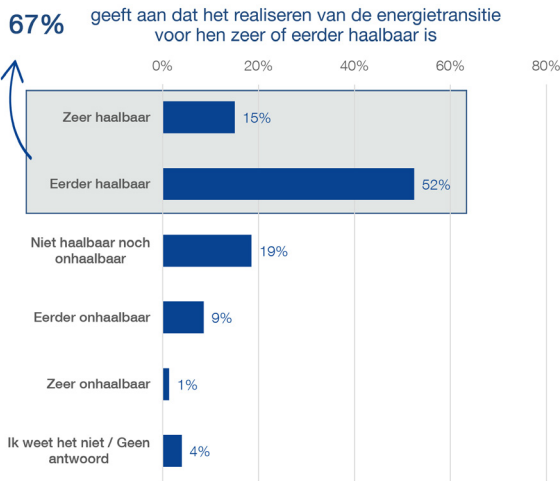
2/3 onder- nemers en vrije beroepen ziet de realisatie van de energietransitie als een haalbare kaart.

Bank Van Breda: 'Het merendeel van de ondernemers en vrije beroepen kijkt met een zekere vorm van optimisme naar de energietransitie. 67% geeft aan dat ze het vanuit hun onderneming of kantoor/praktijk als haalbaar zien om de energietransitie te realiseren. Amper 1 op 10 ziet dit als eerder als onhaalbaar. Daarnaast is ook een groot deel reeds actief bezig met het verduurzamen van de onderneming, het kantoor of de praktijk.'

Deze twee aspecten lijken ook sterk samen te hangen: 81% van de ondernemers en vrije beroepen die aangeven dat ze reeds (heel) actief bezig zijn met verduurzamen, ziet de energietransitie als haalbaar.'

Bank Van Breda: 'Een groot deel van de ondernemers en vrije beroepen die nu al bezig is met het verduurzamen van het bedrijf of de praktijk gaat verder dan simpele quick wins. Ze investeren in meer ingrijpende maatregelen. Op vlak van mobiliteit bijvoorbeeld. Of zetten in op duurzame energie en betere energieprestaties.'

Steven Vromman: 'Soms denk ik dat de meeste ondernemers en vrije beroepen de klimaatuitdagingen beter doorhebben dan onze politici. Het is opvallend hoeveel ondernemers intussen acties opzetten rond het besparen van energie of materialen. De focus ligt vooral op het omschakelen naar hernieuwbare energie en doorgedreven efficiëntie om hun CO₂-uitstoot te verminderen. Deze focus op het verminderen van broeikasgassen gaat best ook gepaard met aandacht voor andere milieu-uitdagingen zoals landgebruik en materialenschaarste. Net daarom valt nog veel winst te maken met het zogenaamde derde spoor: efficiëntie of de strategie van het genoeg. Dan gaat het vooral om een vermindering of vertraging van het grondstoffen- en energieverbruik.'

Wat ondernemen onze ondernemers en vrije beroepen nu al concreet op vlak van duurzaamheid?

70 % bespaart op energie

56% minimaliseert afval

44% investeert in duurzame mobiliteitsoplossingen

44% gebruikt duurzame energie

39% gaat voor verbetering van de energieprestaties van de onderneming, het kantoor of de praktijk.

Marc Noppen – CEO UZ Brussel

‘We wekken meer dan de helft van onze energie zelf op. Maar we zijn er nog niet. Energietransitie is ook voor ons als ziekenhuis een must om ons hoofd boven water te houden.’

Marc Noppen: ‘Als ziekenhuis investeren ook wij in duurzaamheid en de overstap naar een groenere én zuinigere energie-aanpak. We willen ons mee inzetten om de klimaatopwarming te beperken. Maar we willen ook de stijgende kosten voor energie een halt toeroepen. Onze energiefactuur verdubbelde plots in 2022. Dit jaar zal dat net zo zijn. Maal vier dus.

Zo hebben we onze bedrijfstemperatuur met een graad vermindert. Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Ons ziekenhuisgebouw werd getekend in de jaren zeventig en zit niet meer zo logisch in elkaar op energetisch vlak. Maar we doen wel degelijk oefeningen met het personeel om het energieverbruik te reduceren. Licht uit, laptop uit het stopcontact, verwarming lager als je er niet bent, verwarming en airco niet tegelijkertijd op, ramen niet te lang open om te verluchten... We zetten in op persoonlijke bewustwording.

We wekken ook zelf onze energie op. 12% van onze elektriciteit wekken we op via onze eigen zonnepanelen. We zetten heel erg in op warmtekrachtkoppeling waarbij warmte en elektriciteit geproduceerd worden via een motor op één brandstof. Het komt erop neer dat we meer dan de helft van onze energie zelf opwekken.’

Een strategie bepalen om CO₂-uitstoot te verminderen, maakt bij weinig ondernemers of vrije beroepen deel uit van de energietransitie.

De klimaatdoelen van 2030 en 2050 - European Green Deal

De Europese Unie heeft klimaatdoelen opgesteld om de wereld te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Er wordt ook afgesproken om de uitstoot van broeikasgassen te verlagen, zodat de aarde minder snel of niet meer opwarmt.

Wat betekent dit concreet?

- 2030: De CO₂-uitstoot terugbrengen met 55% ten opzichte van 1990
- 2050: Een netto-uitstoot van nul en bijgevolg een klimaatneutrale EU

Hans Bruyninckx, voormalig directeur van het Europees Milieuagentschap:

'Het bestaan van de European Green Deal speelt voor ondernemers een steeds grotere rol in het aantrekken van talent. Vooral de jongere generatie stelt zich cruciale vragen over het bedrijf waar ze aan de slag kunnen. In hoeverre is dat bedrijf met duurzaamheid en energietransitie bezig? Het wordt steeds vaker doorslaggevend.

De energietransitie is voor heel wat ondernemers een uitdaging. Maar tegelijkertijd kunnen we er niet omheen als we onze economie willen doen overleven. The 'green jobs' worden bijgevolg steeds belangrijker. Er gaan uiteraard ook jobs en sectoren verdwijnen. Maar dat is van alle tijden. De bedrijven en sectoren die bereid zijn om zich aan te passen, zullen meteen ook de sectoren zijn die de jobs van de toekomst zullen voorzien.'

Verplichte rapportering van de CO₂-uitstoot

De klimaatimpact van de bedrijfswereld staat niet alleen hoog op de politieke agenda maar ook investeerders en klanten stellen steeds meer eisen rond klimaatneutraliteit. Vandaar het belang om als bedrijf de CO₂-uitstoot in kaart te brengen. Want door na te gaan wat binnen uw bedrijf de meeste uitstoot van broeikasgassen veroorzaakt, kunt u ook meteen maatregelen nemen om die uitstoot te verminderen.

En dat is dan weer belangrijk in het kader van de aankomende verplichting om als bedrijf duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag op te nemen³. Deze maatregel (= de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)) sluit perfect aan bij de Europese Green Deal en de strategie voor een duurzame transitie van de Europese Unie.

Momenteel is deze niet-financiële rapportage enkel verplicht voor organisaties van openbaar belang met meer dan 500 werknemers. In de nabije toekomst wordt een groeiend aantal ondernemingen onderworpen aan deze richtlijn.

Het belang van een duidelijk duurzaamheidsverslag

- Het helpt u als ondernemer om een beter zicht te krijgen op de impact van uw onderneming op de buitenwereld en om eventuele toekomstige mogelijkheden en risico's voor uw activiteiten in te schatten.
- Door open en transparant te zijn over uw CO₂-uitstoot bouwt u als onderneming aan uw reputatie.
- Duurzaamheid wordt steeds belangrijker om te voldoen aan de eisen van werknemers. Ook zij gaan steeds meer op zoek naar zingeving en willen op hun manier bijdragen aan een duurzamere wereld

Enkele opmerkelijke resultaten uit de bevraging

	Heeft de CO ₂ -uitstoot van de onderneming of kantoor/praktijk reeds berekend	7%
59%	Is nog niet van plan de CO ₂ -uitstoot van de onderneming of kantoor/praktijk te bereken	
	Is van plan een strategie te definiëren om de CO ₂ -uitstoot te verminderen	31%
11%	Is reeds klimaatnegatief of -neutraal met de onderneming of kantoor/praktijk	

Een klimaatneutraal bedrijf draagt niet bij aan de opwarming van de aarde. Het bedrijf haalt de CO₂ die het uitstoot ook weer uit de lucht.

Een klimaatnegatief bedrijf zorgt ervoor dat het meer CO₂ wegneemt uit de atmosfeer dan dat het uitstoot.

³ https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_nl

De CO₂-voetafdruk van uw onderneming in kaart

'Het rapporteren van de CO₂-voetafdruk van uw bedrijf wordt minstens zo belangrijk als het rapporteren van de financiële jaarrekening.'

Steeds meer bedrijven brengen hun CO₂-voetafdruk in kaart of zijn het op z'n minst van plan. Dit als voorbereiding op de klimaatneutrale economie van morgen.

Het rapporteren van de CO₂-voetafdruk zou in de toekomst minstens even belangrijk worden voor een bedrijf als het rapporteren van de financiële jaarrekening. De reden? Ondernemers krijgen steeds meer vragen van investeerders, klanten, werknemers én regelgevers over hun klimaatimpact en – strategie.

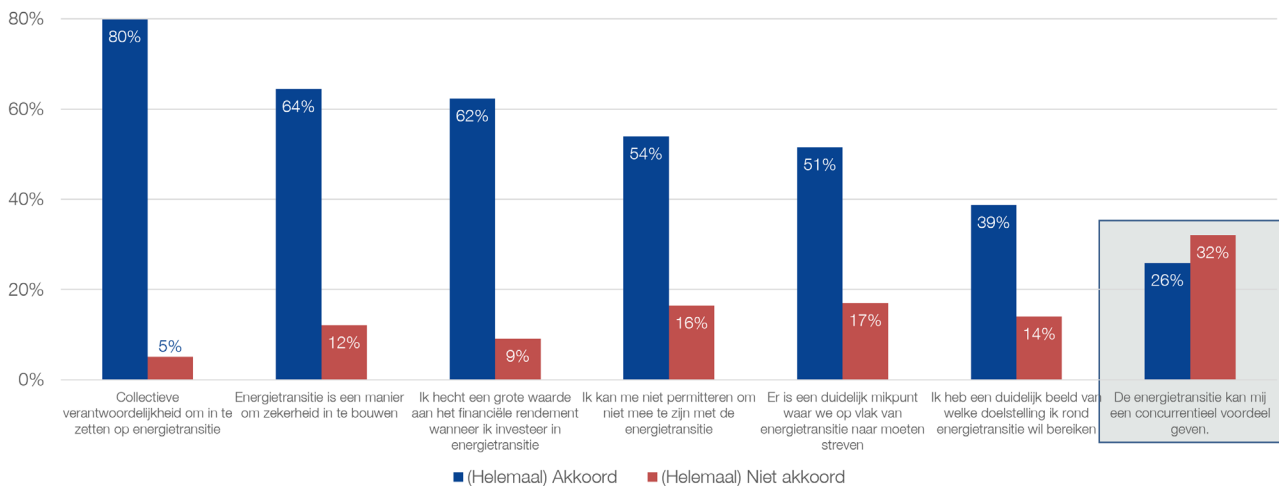
Bovendien blijft meten ook weten. Inzicht helpt namelijk bij het bepalen van mogelijke acties om uiteindelijk vaak ook zinloze uitgaven te vermijden.

Waarom zetten ondernemers en vrije beroepen in op energietransitie?

3 duidelijke drijfveren

- Collectieve verantwoordelijkheid
- Inbouwen van zekerheid
- Financieel rendement

V11. In welke mate bent u akkoord met volgende stellingen inzake energietransitie? (N=571)

Bank Van Breda: 'Er heerst bij ondernemers en vrije beroepen een groot collectief verantwoordelijkheidsgevoel om in te zetten op energietransitie. Daarnaast zien ze het ook als een manier om meer zekerheid in te bouwen en hechten ze belang aan het financieel rendement wanneer ze hierin investeren. Opvallend is dat zowel de ondernemers als vrije beroepen er niet van overtuigd zijn dat de energietransitie hen een concurrentieel voordeel kan opleveren. Deze drijfveer scoort laag bij beide groepen.'

Ondernemers en vrije beroepen zien investeren in energietransitie niet meteen als een manier om voordeel te behalen op de concurrentie. Is dat terecht?

Hans Bruyninckx: 'Vooral als ondernemer is het nu van groot belang om het verschil te zien tussen een investering en een kost. Nu wordt deze duurzaamheids transitie nog te vaak gezien als kost, terwijl het om een investering gaat in de competitiviteit van je onderneming op lange termijn.'

Robin De Cock: 'Geen enkel bedrijf kan nog om de klimaatverandering en het duurzaamheidsverhaal heen. Wie als bedrijf op dat vlak niet innoveert, mist uiteindelijk de boot. Vooral ook omdat klanten steeds kritischer worden. Bedrijven die op dat vlak aan greenwashing doen om snel te scoren, worden steeds sneller op social media afgemaakt. Het duurzaamheidsverhaal van je bedrijf moet solide zijn. Je moet het ook echt menen. Klanten doorzien dit steeds sneller.'

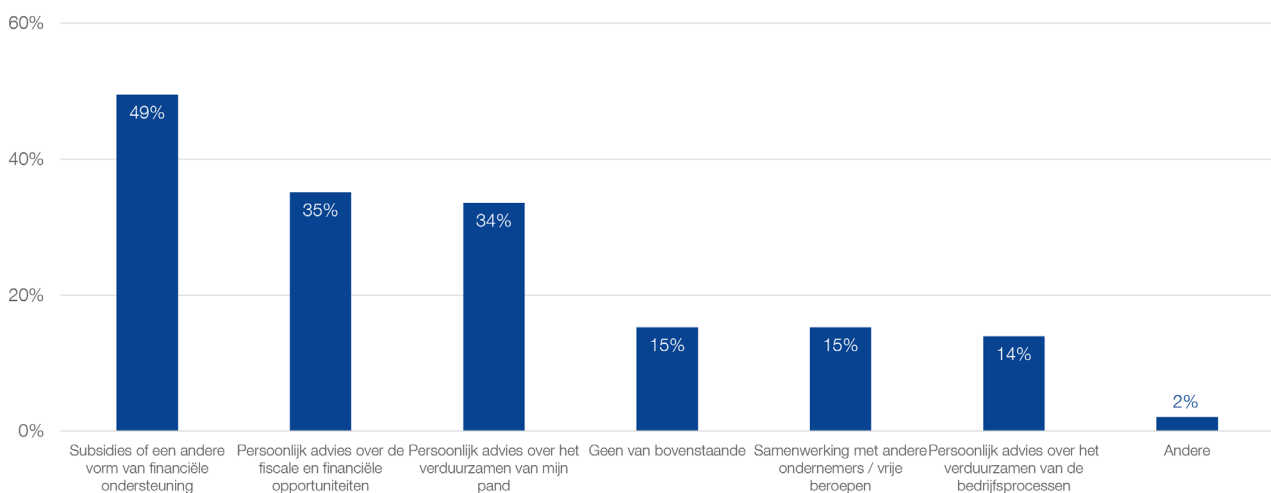
Robin De Cock – professor in innovatie en ondernemerschap

'Het duurzaamheidsverhaal van je bedrijf moet solide zijn. Klanten doorzien steeds sneller als je het niet meent.'

Ondernemers en vrije beroepen kijken vooral naar de overheid voor financiële ondersteuning en ergeren zich aan de onvoorspelbaarheid op vlak van regulering en beleid.

Gewenste ondersteuning om in te zetten op energietransitie

Het percentage geeft aan in welke proportie ondernemers en vrije beroepen deze ondersteuning wensen.

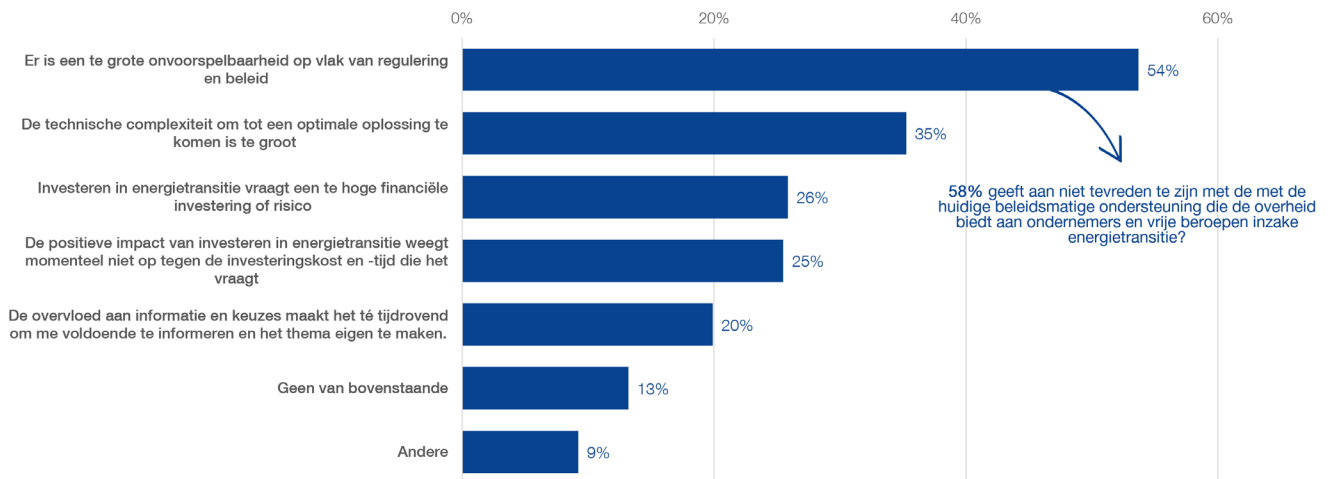
V16. Welke ondersteuning kan u helpen om sneller of gemakkelijker stappen te zetten om uw onderneming of kantoor/praktijk/officina/dienst te verduurzamen? Vink alle relevante antwoorden aan. (N=530)

Bank Van Breda: 'Welke ondersteuning kan u helpen om sneller of gemakkelijker stappen te zetten om uw onderneming of kantoor/praktijk/officina/dienst te verduurzamen? Ook dat vroegen we onze ondernemers en vrije beroepen. Resultaat? De helft was er rotsvast van overtuigd dat subsidies of andere financiële ondersteuning het transitieproces een flinke duw in de rug zou geven. Daarnaast is er duidelijke nood aan persoonlijk advies, zowel over het financiële (fiscale en financiële opportuniteiten) als het technische plaatje (hoe verduurzaam ik mijn pand?).

Hoe doet onze overheid het op dat vlak? Dat blijkt een ander verhaal. Het geloof in onze overheid op vlak van regulering en beleid is niet zo groot. De ontevredenheid daarentegen wel.

Belemmeringen om in te zetten op energietransitie

Het percentage geeft aan in welke proportie ondernemers en vrije beroepen deze belemmering ervaren.

V12. Wat belemmert u om vanuit uw onderneming of kantoor/praktijk/office/dienst volop in te zetten op energietransitie? (N=553)
 V17. In welke mate bent u tevreden met de huidige beleidsmatige ondersteuning die de overheid biedt aan ondernemers en vrije beroepen inzake energietransitie?

58% geeft aan niet tevreden te zijn met de met de huidige beleidsmatige ondersteuning die de overheid biedt aan ondernemers en vrije beroepen inzake energietransitie?

Bank Van Breda: 'De onvoorspelbaarheid op vlak van regulering en beleid lijkt samen te hangen met een ontevredenheid over de beleidsmatige ondersteuning die de overheid biedt op vlak van energietransitie. Net deze onvoorspelbaarheid blijkt voor ruim de helft van onze ondernemers en vrije beroepen de grootste belemmering om volop in te zetten op energietransitie.'

Hans Bruyninckx: 'Uit ervaring weten we dat onze overheid niet altijd de meest efficiënte is. Afhankelijk van waar je investeert, krijg je ook nog eens te maken met die bijkomende institutionele complexiteit. We zitten met een bijzonder gefragmenteerd land. Een overheid kan ervoor zorgen dat de procedures en de hoepels waar je als ondernemer of vrij beroep doorheen moet zo efficiënt mogelijk zijn. Maar dat is helaas nog niet het geval.'

Pieterjan Desmet – CEO Decospan

'Wie als bedrijf volop in energietransitie investeert, kan minder investeren in andere dingen. En toch is het noodzakelijk om samen die transitie te maken. Het zou al een grote stap vooruit zijn als deze investeringen als een apart pakket worden beschouwd dat niet onder de dagelijkse bedrijfsvoering valt, maar wel door de overheid wordt gesteund. 55% CO₂-reductie tegen 2030, dat is het doel van onze regering. Hoe meer bedrijven de transitie maken, hoe gemakkelijker dit doel bereikt kan worden.'

Robbert Desmet – CEO Woodstoxx

'We kunnen als land gigantische stappen zetten op vlak van duurzame energie. Onze overheid moet deze kans grijpen, investeren in die transitie én ondernemers op dat vlak bijstaan. Niet alleen via subsidies, maar ook door hen nog meer creatieve en technische mogelijkheden aan te bieden.'

Pieter Boussemaere – docent klimaat- en wereldgeschiedenis

‘De winnaars van de toekomst zijn de ondernemers die de energietransitie niet morgen maar vandaag in goede banen leiden.’

‘Het klimaatakkoord van Parijs in 2015 was voor de bedrijfswereld het eerste duidelijke signaal dat ook zij de klimaatopwarming niet langer meer konden negeren. In 2018 maakte Europa bekend dat het tegen 2050 klimaatneutraal wil zijn. Opnieuw werd de urgentie voor energietransitie benadrukt. Klimaat was lange tijd een soort van taboe. De klimaatjongeren hebben in 2019 ook bepaalde politieke partijen die niet bezig waren met klimaat verplicht om standpunten in te nemen. Die laatste druppel zorgde ervoor dat ook CEO’s de knop stilaan begonnen om te draaien en bereid zijn om mee te stappen in de energietransitie.’

Steven Vromman

‘Om als ondernemer of vrij beroep aan de slag te gaan op vlak van energietransitie zijn enkele noodzakelijke stappen nodig.’

De eerste stappen naar energietransitie

- Breng de impact van uw professionele doen en laten op vlak van CO₂-uitstoot in kaart. Een eenvoudige scan kan u inzicht geven in de ingrepen waarmee uzelf de grootste winst kan boeken.
- Betrek uw medewerkers in uw energietransitieplannen. Leg uw beleid niet op van bovenaf, maar zorg ervoor dat elke medewerker zich hierbij betrokken voelt.
- Leg de nadruk op de vele voordelen. Gezondheid, comfort, tijdswinst, morele winst, bedrijfswinst... Milieubeleid en energietransitie staat niet automatisch gelijk aan inleveren. Maak dit meteen duidelijk.
- Maak een plan of strategie op lange termijn en deel de inspanningen op in duidelijke fases.
- Volg de inspanningen van alle maatregelen op de voet op.
- Vier samen met uw medewerkers elke vooruitgang.
- Communiceer hier heel duidelijk over naar uw klanten, toeleveranciers en uiteraard ook medewerkers.

59% van onze ondernemers en vrije beroepen heeft nog geen duidelijke strategie om minder CO₂ uit te stoten.

En u?

Doe de test en maak de energieswitch!

U VERDIENT MEER
persoonlijk advies

Onze experts staan u bij: www.bankvanbreda.be/contact

Wij behouden ons alle rechten voor. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze whitepaper worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van Bank JVan Breda & C° NV. De inhoud van de ter beschikking gestelde informatie is van algemene aard en niet aangepast aan persoonlijke of specifieke omstandigheden van hij die er kennis van neemt. De ter beschikking gestelde informatie kan niet beschouwd worden als een persoonlijk, professioneel, financieel en/of juridisch advies. Ondanks alle aan de samenstelling bestede zorg kan de ter beschikking gestelde informatie onvolledigheden of onjuistheden bevatten.

Bank JVan Breda & C° NV, noch haar aangestelden kunnen aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de ter beschikking gestelde informatie, noch voor de rechtstreekse of onrechtstreekse schade die ontstaat of zou kunnen ontstaan uit het gebruik van de ter beschikking gestelde informatie.